

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., a Mgr. Ing. Petra Šuránka v právní věci žalobkyně: **AGROSCIENCE s. r. o.**, se sídlem Chrášťany 175, okres Rakovník, zastoupena JUDr. Ladislavem Košťálem, advokátem se sídlem Na Riviéře 123, Zbečno, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2014, čj. 070949/2014/KUSK, sp. zn. SZ 059952/2014/KUSK REG/MK,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2014, čj. 070949/2014/KUSK, sp. zn. SZ 059952/2014/KUSK REG/MK, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 9.800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Ladislava Košťála, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

Vymezení věci

Žalobkyně napadla žalobou shora označené rozhodnutí žalovaného a domáhá se jeho zrušení. Žalovaný svým rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně (a dalších účastníků územního řízení) a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu v Rakovníku ze dne 15. 1. 2014, čj. MURA/2484/2014, sp. zn. Výst./24427/2012/Dr. Městský úřad v Rakovníku (dále jen „správní orgán I. stupně“) tímto rozhodnutím rozhodl o změně využití území na pozemcích ve zjednodušené evidenci p. č. 654/2 a 654/3 v katastrálním území Chrášťany u Rakovníka (původ parcel pozemkový katastr), a to na návrh jejich vlastníka společnosti ZAPA beton a. s.

Žalovaný ve svém rozhodnutí k námitkám žalobkyně uvedl, že v dané věci bylo vydáno nesouhlasné stanovisko dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny podle § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 186/2006 Sb. (dále jen „ZOPK“), které bylo potvrzeno stanoviskem jeho nadřízeného orgánu ze dne 10. 9. 2013. Rozhodnutím nadřízeného orgánu ze dne 7. 10. 2013 bylo posléze nesouhlasné závazné stanovisko orgánu ochrany přírody zrušeno s tím, že dne 18. 6. 2010 nabylo účinnosti opatření obecné povahy obce Chrástřany (změna č. 2 územního plánu), jímž byla vymezena plocha pro dobývání nevýhradního ložiska štěrkopísků a vymezena trasa komunikace vedoucí do těžebního prostoru z pozemní komunikace č. I/6. Podle § 12 odst. 4 ZOPK se proto za těchto podmínek krajinný ráz neposuzuje. Podle žalovaného z tohoto rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že krajinný ráz podle § 12 ZOPK nebude dále posuzován. Všechny relevantní podmínky na ochranu krajinného rázu byly dány ve stanovisku EIA. Není tedy důvodná námitka žalobkyně, že si měl správní orgán I. stupně vyžádat nové závazné stanovisko dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny. Zachování minimálního zůstatkového průtoku vody v Novodvorském potoku ve výši 6 l/s je garantováno podmínkami stanoviska EIA, podle nichž musí být odběr vody z potoka technicky řešen tak, aby při poklesu průtoku vody pod 6 l/s byl odběr znemožněn. Současně musí být monitorován průtok vody před místem odběru a za místem odběru. Další podmínkou je zakázáno, aby se voda pro úpravnu suroviny odebírala přímo z koryta toku Novodvorského potoka, lze ji odebírat pouze z akumulací nádrže. Stanovisko EIA bylo sice vydáno již 18. 1. 2008, ovšem dne 23. 11. 2011 byla jeho platnost prodloužena do 18. 1. 2017, neboť nedošlo k podstatné změně poměrů. Závěry studie Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka pracují s nejistým vývojem klimatu v budoucnu, přičemž v zásadě nejsou v rozporu s dokumentací EIA, neboť obě shodně vychází z toho, že po část roku (min. 6 měsíců) nebude moci být voda z Novodvorského potoka do akumulací nádrže vůbec odebírána. V katastru nemovitostí nejsou k tíži pozemků, na nichž má být záměr uskutečněn, evidována žádná omezení vlastnického práva, která by žalobkyni zaručovala přístup k jejím pozemkům přes záměrem dotčené pozemky společnosti ZAPA beton a. s. Nesvědčí-li žalobkyni právo přístupu k pozemkům, nemůže být rozhodnutím ani dotčeno. K námitce, že dojde ke snížení výnosů zemědělských plodin na pozemcích žalobkyně, žalovaný nepřihlédl, neboť o využití pozemků pro účel těžby štěrkopísku bylo rozhodnuto již změnou č. 2 územního plánu obce Chrástřany, takže podle § 89 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „stavební zákon“), nelze takovou námitku zohlednit v územním řízení.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobkyně v žalobě nejprve uvedla, že je vlastníkem pozemků ve zjednodušené evidenci (původ parcel pozemkový katastr) p. č. 660/11, 654/7, 638/1 a 640/2 v katastrálním území Chrástřany u Rakovníka. Pozemek p. č. 654/7 přímo sousedí s pozemkem p. č. 654/3, pozemek p. č. 660/11 je oddělen od pozemku p. č. 654/2 pouze úzkým pruhem pozemku p. č. 1401 ve vlastnictví obce Chrástřany. Pozemky p. č. 638/1 a 640/2 se sice nacházejí v relativně větší vzdálenosti od pozemků, na nichž má být realizována těžba štěrkopísku, ovšem těžba štěrkopísku v území o rozloze bezmála 30 ha je masivním zásahem do lokality, jímž může být dotčeno vlastnické právo žalobkyně i k těmto pozemkům. V důsledku těžby štěrkopísku budou pozemky žalobkyně zasaženy imisemi hluku a prachu a emisemi z těžby štěrkopísku a provozu technologické linky manipulačních ploch. Odběrem vody z Novodvorského potoka bude negativně dotčen režim povrchových a spodních vod v dané lokalitě, kde se nachází i pozemky žalobkyně, což povede ke snížení výnosů zemědělských plodin pěstovaných na pozemcích.

Žalobkyně namítla, že způsob, jímž se žalovaný vypořádal s námitkou absence závazného stanoviska dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny, svědčí o nepřipustném právním formalismu. Postup Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, který nejprve potvrdil nesouhlasné závazné stanovisko dotčeného orgánu a poté ho zrušil, vzbuzuje důvodné pochybnosti. Žalovaný zcela abstrahuje od konkrétních skutečností týkajících se hydrologických poměrů v dané lokalitě a ryze formalisticky se spokojil s tím, že zrušením nesouhlasného závazného stanoviska orgánu ochrany přírody byla odklizená jediná překážka bránící vydání územního rozhodnutí.

Žalobkyně dále zdůraznila, že dle ustálené judikatury je stanovisko EIA odborným podkladem pro vydání rozhodnutí a lze ho přezkoumat v rámci přezkumu takového rozhodnutí. Žalovaný nicméně přikládá stanovisku EIA účinky rozhodnutí a zcela bezdůvodně mu přiznává větší důkazní váhu než žalobkyní předloženým odborným podkladům – závěrečné zprávě Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka a odbornému vyjádření RNDr. Radmila Drahoňovského. Žalovaný tak porušil povinnost náležitě zjistit všechny rozhodné skutečnosti a přihlížet ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, která plyne z § 50 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

Žalobkyně dále namítla, že žalovaný není ve svých závěrech konzistentní. V rozhodnutí ze dne 11. 9. 2013, kterým rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, žalovaný uložil správnímu orgánu I. stupně prověřit žalobkyní uváděné skutečnosti týkající se hydrologických poměrů a vypořádat se s podanými námitkami. V následujícím rozhodnutí, které bylo napadeno žalobou, žalovaný na prověření skutečností namítaných žalobkyní netrvá a uzavřel, že správní orgán I. stupně správně zahrnul do svého rozhodnutí podmínky stanoviska EIA nutné k rozhodnutí o změně využití území a že hodnoty uvedené v závěrečné zprávě odpovídají závěrům v dokumentaci EIA. Výhrady žalobkyně proti záměru společnosti ZAPA beton a. s., pokud jde o ovlivnění hydrologických poměrů v území, vychází z toho, že průměrný průtok v Novodvorském potoce je výrazně menší (jen 5-7 l/s) oproti průtoku, s nímž kalkuluje společnost ZAPA beton a. s. (19 l/s). Nároky provozu na úpravu šterkopísku na množství odebrané vody neumožňují zachovat v Novodvorském potoce ani minimální průtok. Povodí Rakovnického potoka, do něhož náleží i Novodvorský potok, se vyznačuje dlouhodobě nejmenšími úhrny srážek v Čechách. Jakýkoliv odběr vody z Novodvorského potoka nutně povede k narušení hydrologického režimu a bude mít negativní dopad na životní prostředí. Samotný záměr těžby šterkopísku mokrou cestou v jedné z nejsušších lokalit v Čechách je zcela neudržitelný. Na podporu těchto argumentů se žalobkyně dovolává výsledků hydrometrických měření z let 2009 – 2011 obsažených v závěrečné zprávě Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka. Hodnota průtoku 53,2 l/s naměřená dne 23. 9. 2009, kterou zdůrazňuje správní orgán I. stupně, byla ovlivněna manipulací rybníků. Není zřejmé, z čeho správní orgán I. stupně dovodil, že v podzimních a zimních měsících dosahovaly průtoky hodnot 7 l/s a že by ze závěrečné zprávy mělo vyplývat, že v tomto období bude průtok vody v Novodvorském potoce umožňovat naplnění nádrže při zachování podmínky průtoku vody v potoce nejméně 6 l/s. Správní orgán I. stupně uvedl, že dle závěrečné zprávy by měly být budovány akumulční nádrže za účelem zmírnění důsledků klimatických změn. Pominul však, že tato zpráva nepředpokládá budování akumulční nádrže na Novodvorském potoce. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí s žádnou z žalobkyní uvedených konkrétních skutečností nevypořádal, rozhodnutí je proto podle ní nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

V neposlední řadě pak žalobkyně namítla, že již v odvolání kladla důraz na to, že rozhodující je skutkový stav ke dni vydání rozhodnutí. Informace obsažené v závěrečné zprávě jsou nepochybně aktuálnější oproti hodnotám, z nichž vycházel zpracovatel EIA, a signalizují změnu poměrů. Novější hodnoty zpochybňují zásadním způsobem data, z nichž vychází závěry EIA. Žalovaný se s tím však nevypořádal. Na rozdíl od stanoviska EIA je závěrečná zpráva důkazem podaným osobou, která nemá žádný vztah k účastníkům řízení. Její nezávislost na účastnících řízení pak významně podtrhuje objektivitu tohoto důkazu. Správní orgán I. stupně si měl sám zajistit periodická měření průtoku vody v Novodvorském potoce nebo si je vyžádat od ČHMÚ. Dále se měl obrátit na zpracovatele závěrečné zprávy a konfrontovat ho v otázce hydrologických poměrů Novodvorského potoka se stanoviskem EIA a zpracovatele stanoviska EIA vyzvat, aby se vyjádřil k závěrečné zprávě. Vyřešení těchto odborných otázek nelze nahradit volnou úvahou správního orgánu při hodnocení důkazů. Takto ovšem žalovaný nepostupoval a nekriticky přejal stanovisko EIA. Napadené rozhodnutí tak vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu.

Žalobkyně navrhl, aby soud provedl důkaz údajů o průtocích vody v Novodvorském potoce za dobu nejméně od roku 2010 do současnosti, které si vyžádá od Českého hydrometeorologického ústavu, a vyslechl zpracovatele stanoviska EIA a závěrečné zprávy za účelem objasnění rozporů mezi těmito dokumenty.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě navrhl, aby soud žalobu zamítl. K jednotlivým částem žaloby ve stručnosti zopakoval své stanovisko, které je obsaženo již v odůvodnění jeho rozhodnutí (viz výše).

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.

Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.

Soud rozhodl o žalobě bez jednání na základě § 76 odst. 1 ve spojení s § 51 odst. 2 s. ř. s.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 24. 5. 2012 podala společnost ZAPA beton a. s. žádost o vydání rozhodnutí o změně využití území ve vztahu k pozemkům p. č. PK 654/2 a PK 654/3 v katastrálním území Chrást'any u Rakovníka, které jsou v jejím vlastnictví. V žádosti tato společnost uvedla, že pozemky jsou zemědělsky využívány k rostlinné výrobě. Navrhovanou změnou využití území je těžba a úprava štěrkopísku na ložisku Chrást'any – Nový Dvůr v rámci I. etapy (východní část, cca 50 % nevýhradního ložiska) a umístění deponií skryvek, které budou plnit funkci protihlukových valů. Surovina bude těžena povrchoým způsobem nad hladinou podzemní vody, tj. suchou těžbou. Dno jámového lomu se bude nacházet 25 m pod současnou úrovní terénu.

Krajský úřad Středočeského kraje vydal dne 18. 1. 2008 pod čj. 065320/2008/KUSK/OŽP-Kor souhlasné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru „Pískovna Chrášťany – Nový Dvůr“ na životní prostředí (označováno též jako „stanovisko EIA“) s časovým omezením na dobu těžby v rámci I. etapy těžby vymezené blíže v doplněné dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí. Záměr je vymezen jako dobývání štěrkopísku suchou těžbou na nevýhradním ložisku Chrášťany s předpokládanou maximální roční těžbou 200 tis. tun suroviny, výstavba komunikace o délce cca 2 km od těžebního prostoru ke komunikaci I/6 a výstavba vodní akumulární nádrže s vodní plochou cca 1,4 ha jako zdroje vody pro mokrou úpravu vytěžené suroviny. Součástí záměru je i postupná sanace a rekultivace území dotčeného činností prováděnou hornickým způsobem s orientací na zalesnění vytěženého prostoru a vytvoření malých vodních ploch. K vyjádření zúčastněných osob ohledně možného poklesu podzemní vody na okolních pozemcích krajský úřad uvedl, že jelikož bude těžba probíhat nad hladinou podzemní vody, nelze předpokládat pokles hladiny podzemních vod na okolních pozemcích, ani snížení výnosnosti pozemků. Opatření týkající se monitorování podzemních vod jsou zahrnuta do podmínek stanoviska. K vyjádření zúčastněných osob, jež zpochybňuje dostatečnost zdroje technologické vody k zajištění provozu, se ve stanovisku uvádí, že voda k úpravě suroviny mokrou cestou bude zajištěna vybudováním akumulární nádrže s tím, že odběr vody z Novodvorského potoka do nádrže bude konstrukčně proveden tak, aby bylo technicky zaručeno zachování minimálního zůstatkového průtoku pod odběrným objektem 6 l/s a aby v případě poklesu průtoku vody pod tuto hodnotu byl odběr vody znemožněn. Akumulační nádrž bude dimenzována tak, aby byla schopna zajistit potřebu vody pro úpravu suroviny v letním období, kdy se počítá s nízkými průtoky v potoce, které neumožní odběr vody do akumulární nádrže. Disponibilní akumulace vody vystačí vzhledem k denní potřebě vody na cca 90 pracovních dní, tj. cca 4 měsíce, což je dostatečná rezerva pro překlenutí období s nízkým průtokem vody v potoce. V případě, že by došlo k přechodnému nedostatku vody v akumulární nádrži pro odběr do úpravní suroviny, musí být provoz úpravní přerušen. Možnost úpravy suroviny suchou cestou je vyloučena. Do Novodvorského potoka nebudou vypouštěny žádné odpadní vody, potok nebude mít žádnou spojitost s těžební plochou. Výše uvedená opatření byla zapracována do podmínek pro fázi přípravy č. 4, 5, 8, 9, 27 a do podmínek pro fázi provozu č. 4, 5, 6, 7. Platnost stanoviska je 2 roky. Závěrem zjišťovacího řízení, který vydal krajský úřad dne 2. 2. 2010 pod čj. 183441/2009/KUSK, byla platnost stanoviska ze dne 18. 1. 2008 prodloužena o 2 roky do 18. 1. 2012. Dne 23. 11. 2011 byla platnost stanoviska dále prodloužena do 18. 1. 2017, neboť předloženou dokumentací bylo prokázáno, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území ani k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace či k vývoji nových technologií využitelných v záměru.

Městský úřad v Rakovníku, odbor životního prostředí, vydal dne 27. 7. 2011 nesouhlasné závazné stanovisko podle § 12 odst. 2 ZOPK k umístění a povolení stavby těžebny, zázemí těžebny, ochranných valů a deponií skryvkových materiálů v rámci pískovny Chrášťany – Nový Dvůr. Souhlasné stanovisko pak vydal k umístění a povolení stavby akumulární (vodní) nádrže. Dne 23. 9. 2011 vydal kladné vyjádření z hlediska vodního hospodářství.

Správní orgán I. stupně oznámil dne 20. 6. 2012 zahájení územního řízení a nařízení veřejného ústního jednání na den 8. 8. 2012.

Dne 8. 8. 2012 proběhlo ústní jednání, před jehož zahájením podala žalobkyně písemné námitky proti záměru (viz protokol o ústním jednání ze dne 8. 8. 2012). Žalobkyně

v nich poukázala na nesprávnost údajů o průtoku vody v korytu toku Novodvorský potok obsažených v dokumentaci EIA. Průměrný dlouhodobý průtok v potoce není 19 l/s, nýbrž jen 5-7 l/s, jak plyne ze závěrečné zprávy Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka z ledna 2012. Odběr vody z potoka pro třídění a praní vytěženého šterkopísku je tedy zcela vyloučen, má-li být zachován sanační průtok 6 l/s. Dále namítla, že realizací záměru jí bude znemožněn přístup k jejím pozemkům, což vyvolává potřebu provést komplexní pozemkovou úpravu v této lokalitě. Provedení pozemkové úpravy je podmínkou pro vydání územního rozhodnutí. V důsledku těžby se sníží výnos zemědělských plodin, neboť dojde k poklesu hladiny spodních vod a ke vzniku emisí prachu.

Dne 15. 1. 2013 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí o změně využití území pro účel „Pískovna Chrástřany – Nový Dvůr – těžba šterkopísku I. etapa“ na pozemcích p. č. PK 654/2 a 654/3 v katastrálním území Chrástřany u Rakovníka. Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 9. 2013, čj. 133087/2013/KUSK, bylo rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušeno a věc vrácena k novému projednání. Žalovaný správnímu orgánu I. stupně vytkl, že vydal územní rozhodnutí i přes negativní závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Závazné stanovisko orgánu ochrany přírody k zásahu do krajinného rázu není třeba pouze tehdy, jestliže v územním plánu nebo regulačním plánu bylo stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody. Tak tomu ovšem v případě změny č. 2 územního plánu obce Chrástřany nebylo. Žalovaný požádal nadřízený orgán dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny o přezkoumání nesouhlasného závazného stanoviska. Nadřízený orgán (Krajský úřad Středočeského kraje) svým stanoviskem ze dne 10. 9. 2013 potvrdil závazné stanovisko dotčeného orgánu. Dále žalovaný vytkl správnímu orgánu I. stupně, že se nijak nevypořádal se skutečností, že platnost stanoviska EIA skončila 18. 1. 2010. Z obsahu spisu nevyplývá, že by byla prodloužena. Povinností správního orgánu I. stupně bylo prověřit, zda skutečně průměrný průtok vody v korytě Novodvorského potoka nečiní jen 5-7 l/s, a vypořádat se s námitkami účastníků řízení, které se této otázky týkají.

Dne 7. 10. 2013 zrušil Krajský úřad Středočeského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, v přezkumném řízení závazné stanovisko Městského úřadu v Rakovníku, odboru životního prostředí, ze dne 27. 7. 2011 v části nesouhlasného závazného stanoviska k umístění a povolení stavby dle § 12 odst. 2 ZOPK. Nezákonnost zrušeného závazného stanoviska spočívá v tom, že bylo vydáno v rozporu s § 12 odst. 4 ZOPK. Dne 18. 6. 2010 nabylo účinnosti opatření obecné povahy vydané obcí Chrástřany (změna č. 2 územního plánu obce Chrástřany). Touto změnou byla vymezena plocha pro dobývání nevýhradního ložiska šterkopísku a trasa účelové komunikace vedoucí do těžebního prostoru ze silniční komunikace č. I/6. Vydání změny územního plánu předcházelo dohodovací řízení, při němž došlo k dohodě ohledně umístění záměru „Pískovna Chrástřany – Nový Dvůr“. Ve stanovisku k projednání rozporu dotčený orgán na úseku ochrany přírody a krajiny uvedl, že podmínky i pro ochranu krajinného rázu byly v dostatečné míře zakomponovány do stanoviska k posouzení vlivů záměru na životní prostředí ze dne 18. 1. 2008. Proto lze přijmout řešení navržené pořizovatelem změny územního plánu. Závazné stanovisko tak nemělo být v rámci územního řízení vůbec vydáno.

Dne 10. 12. 2013 založila společnost ZAPA beton a. s. do spisu závěrečnou zprávu Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka s názvem „Možnosti zmírnění současných důsledků klimatické změny zlepšením akumulací schopnosti v povodí Rakovnického potoka“.

Dne 15. 1. 2014 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí čj. MURA/2484/2014, sp. zn. Výst./24427/2012/Dr, jímž rozhodl o změně využití území (pozemků p. č. 654/2 a 654/3 v katastrálním území Chrášťany u Rakovníka) pro účel „Pískovna Chrášťany – Nový Dvůr – těžba štěrkopísku, I. etapa“. Změna využití území spočívá ve vlastní těžbě a úpravě štěrkopísku ve východní části nevýhradního ložiska Chrášťany – Nový Dvůr a v umístění dočasných deponií skrývek, které budou plnit funkci protihlukových valů. Surovina bude těžena povrchovým způsobem nad hladinou podzemní vody, tj. suchou těžbou. Dno jámového lomu se bude nacházet o cca 25 m níže oproti současnému terénu. Jako podmínka územního rozhodnutí bylo stanoveno, že vliv změny využití území na podzemní vody bude monitorován 3 monitorovacími vrtly vybudovanými nejméně 6 měsíců před zahájením těžby a dále bude monitorován ve studnách komentovaných v hydrogeologickém posudku. Rozhodnutí je dále podmíněno tím, že voda pro úpravu suroviny bude odebírána výhradně z akumulární nádrže vody, nikoliv z koryta Novodvorského potoka a že v případě přechodného nedostatku vody v akumulární nádrži bude provoz úpravy přerušen. V další podmínce pak je uložena povinnost provádět měření odběru vody v Novodvorském potoce a v akumulární nádrži vody. Správní orgán I. stupně zamítl námitky žalobkyně a v odůvodnění rozhodnutí o námitkách uvedl, že zachování nenarušených ekologických podmínek toku a nivy potoka je zajištěno tím, že ve stanovisku EIA je obsažena podmínka, že do akumulární nádrže pro účely úpravy štěrkopísku lze vodu odebírat z potoka pouze při průtocích pod odběrným objektem vyšších než 6 l/s. Novodvorský potok nezasobuje vodou území pod odběrným objektem pro akumulární nádrž, nýbrž ho odvodňuje a představuje erozní bázi okolních pozemků. Odběry z Novodvorského potoka tedy nezpůsobí změny ve vodním režimu okolních pozemků. K závěrečné zprávě Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka uvedl, že měření provedená v roce 2010 a 2011 pro účely zpracování této zprávy jsou ojedinělá, byla realizována jen během 2 dnů za celý rok. V tomto směru je reprezentativnější údaj o průměrném dlouhodobém průtoku, který poskytl pro potřebu dokumentace EIA Český hydrometeorologický ústav. Ostatně dokumentace EIA připouští, že po část roku (min. 6 měsíců) nebude moci být kvůli nízkým průtokům v potoce vůbec odebírána voda do akumulární nádrže, odběry se omezí na vodnější měsíce podzimu a zimy a na přívalové deště. I dle závěrečné zprávy výzkumného ústavu umožňují průtoky v podzimních a zimních měsících zabezpečit odběr vody z Novodvorského potoka. Závěrečná zpráva prognózuje zvyšující se roli extrémních srážek, což odpovídá záměru vyjádřenému v dokumentaci EIA využívat k naplnění akumulární nádrže přívalové vody. Budování akumulárních nádrží na vodních tocích má dle závěrečné zprávy napomoci zmírnění důsledků klimatických změn.

Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podala žalobkyně spolu s dalšími účastníky územního řízení odvolání, která žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

Posouzení žalobních bodů

Není žádných pochyb o tom, že žalobkyně splnila podmínku aktivní žalobní legitimace v tomto řízení, neboť v žalobě uplatnila dostatečně podrobná tvrzení, jak byla napadeným rozhodnutím žalovaného dotčena na svých právech (právní sféře). Rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 21. 10. 2008, čj. 8 As 47/2005 - 86 (publ. pod č. 1764/2009 Sb. NSS), pregnančně shrnul, že aktivní žalobní legitimace v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu bude dána vždy tehdy, pokud s ohledem na tvrzení žalobce není možné zjevně a jednoznačně konstatovat, že k zásahu do jeho právní sféry v žádném případě dojít nemohlo.

Soud nicméně považuje za nutné zdůraznit, že rozhodnutí napadené žalobou lze zrušit pouze za současného splnění dvou podmínek, a sice že soud shledá v rozsahu žalobních bodů rozhodnutí nezákonným nebo řízení, které předcházelo jeho vydání, stížené vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, a současně že v důsledku zjištěné nezákonnosti či procesní vady byla žalobkyně zkrácena na svých hmotných právech, a to buď přímo, nebo prostřednictvím porušení práv procesních (aktivní věcná legitimace žalobkyně, k tomu viz rozsudek NSS ze dne 16. 12. 2010, čj. 1 As 61/2010 – 98, zejména bod 26). Následkem nedostatku aktivní věcné legitimace je vždy zamítnutí žaloby (rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2006, čj. 1 Afs 40/2005 - 62, publ. pod č. 1477/2008 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 11. 3. 2008, čj. 8 As 46/2007 - 98). Posláním soudního řízení správního je totiž ochrana subjektivních veřejných práv fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.), což lze dovodit rovněž z § 65 odst. 1 s. ř. s. a konstrukce aktivní žalobní legitimace, která se následně promítá do aktivní věcné legitimace. Žalobě lze vyhovět a správní rozhodnutí zrušit jen tehdy, pokud je možné učinit závěr, že žalobce byl tímto rozhodnutím zkrácen na svých právech. Ve správním soudnictví nemohou soukromé osoby podávat žaloby ve veřejném zájmu, popř. domáhat se soudní ochrany práv třetích osob. Účelem žaloby proti rozhodnutí správního orgánu není odstranit objektivně nezákonné rozhodnutí, nýbrž poskytnout ochranu subjektivním právům žalobce, do nichž bylo nezákonným rozhodnutím zasaženo.

V této souvislosti je vhodné poznamenat, že podle § 89 odst. 4 stavebního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (k tomu viz čl. II bod 14 zákona č. 350/2012 Sb.), mohou osoby, které jsou účastníky řízení z titulu dotčení svého vlastnického či jiného věcného práva k sousedním pozemkům, uplatňovat námitky proti projednávanému záměru pouze v rozsahu, jakým je jejich právo (rozuměj vlastnické či jiné věcné právo, které zakládá účastenství v územním řízení) přímo dotčeno.

Žalobkyně je právnickou osobou a nepochybně jí přísluší aktivní věcná legitimace ve vztahu k tvrzení, že napadeným správním rozhodnutím byla dotčena na svém vlastnickém právu nebo ve svobodě podnikání (hospodářské svobodě). Součástí práva na ochranu vlastnictví je i v případě právnických osob ochrana životního prostředí, pokud příznivý stav životního prostředí podmiňuje výkon vlastnického práva, resp. výkon svobody podnikání. Právnická osoba, jejímž předmětem činnosti není ochrana životního prostředí, nýbrž podnikání, jak je tomu i v případě žalobkyně, není však nositelem samostatného práva na příznivé životní prostředí [viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 282/97 ze dne 6. 1. 1998 (U 2/10 SbNU 339)], a to ani zprostředkovaně (nezastupuje zájmy fyzických osob, které jsou jejími členy). Žalobkyně se tak nepochybně může dovolávat toho, že v důsledku realizace záměru povoleného napadeným rozhodnutím hrozí pokles (či jiné ovlivnění) půdních vod na jejích pozemcích a v důsledku toho i snížení výnosu zemědělských plodin. Nemůže se však dovolávat jiných environmentálních důsledků, které může mít realizace záměru společnosti ZAPA beton a. s., jež se ovšem přímo neprojeví na jejích pozemcích.

Polemika o tom, zda je ve vodním korytu Novodvorského potoka dostatečný průtok vody, aby mohlo čištění a třídění vytěženého materiálu probíhat kontinuálně, nikterak nesouvisí s vlastnickým právem ani hospodářskou svobodou žalobkyně. Jde v první řadě o posouzení ekologických následků na krajinu, které ovšem nemají přímý dopad na pozemky žalobkyně, a dále pak o zvážení ekonomické rentability záměru, což však přísluší výlučně společnosti ZAPA beton a. s., nikoliv orgánům veřejné správy. Soud se tedy s ohledem na výše uvedené nezabýval námitkami žalobkyně, že se žalovaný správně nevypořádal s tím, že skutečný průtok vody v korytu vodního toku Novodvorský potok je zhruba jen 5-7 l/s, nikoliv 19 l/s, jak předpokládá dokumentace EIA. Rovněž se nezabýval tím, zda žalovaný nedůvodně

přiznal stanovisku EIA větší důkazní váhu než odborným podkladům předloženým žalobkyní a zda měl žalovaný kvůli odlišným údajům o průtoku vody v korytu toku Novodvorského potoka uváděným v dokumentaci EIA a závěrečné zprávě Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka vyslechnout zpracovatele těchto dokumentů za účelem vysvětlení rozporů nebo provést vlastní měření průtoku vody v korytu. I kdyby správní orgány vydaly svá rozhodnutí na základě nesprávně zjištěného skutkového stavu věci ohledně intenzity průtoku vody v korytu toku Novodvorského potoka, žalobkyně by v důsledku této procesní vady nebyla žádným způsobem zkrácena na svých hmotných právech (na vlastnickém právu a svobodě podnikání). Správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí správně vysvětlil, že předmětem územního rozhodnutí o změně využití území není úprava vytěžené suroviny, ta je předmětem samostatného řízení o žádosti o vydání rozhodnutí k umístění stavby, jejíž součástí je úprava suroviny. Odběr vody z potoka se přitom provádí výlučně pro úpravu suroviny, nikoliv pro její vydobytí (viz str. 20 rozhodnutí). Správní orgány k tomu doplnily, že jako podmínka pro odběr vody z koryta Novodvorského potoka do akumulární nádrže technologické vody je v souladu se stanoviskem EIA stanoveno, že musí být zachována vydatnost průtoku vody v korytu pod místem odběru vody nejméně 6 l/s, což je hodnota průtoku vody, která neohrožuje ekosystém potoka. Dále je s odkazem na dokumentaci EIA konstatováno, že Novodvorský potok neslouží k zavlažování okolních pozemků, naopak k jejich odvodnění a způsobuje erozi pobřežních pozemků (viz str. 20 rozhodnutí správního orgánu I. stupně). Tento závěr není žalobkyní napadán. Žalobkyně v žalobě nevysvětlila, jaká je vazba mezi vydatností průtoku vody korytem Novodvorského potoka a výkonem vlastnického práva k jejím pozemkům, resp. výkonem podnikatelské činnosti v oboru zemědělství. Obecné tvrzení, že odběrem vody z potoka může dojít k ovlivnění hydrologických poměrů na pozemcích žalobkyně, nepostačuje k prokázání aktivní věcné legitimace. V napadeném rozhodnutí je uvedeno, že Novodvorský potok nezasobuje zemědělské pozemky vodou, naopak z krajiny vodu odvádí. Všechny pozemky žalobkyně, jimiž v žalobě odůvodňuje svoji žalobní legitimaci, se nachází ve značné vzdálenosti od koryta vodního toku, nadto jsou od něho odděleny souvislým lesem. Soud uzavírá, že zásahem do intenzity průtoku vody v korytu Novodvorského potoka nemůže být žalobkyně dotčena na svých právech. Není tedy aktivně legitimována ve vztahu k věcným, tím méně pak procesním námitkám týkajícím se odběru vody z koryta Novodvorského potoka pro účely úpravy vytěžené suroviny.

V případě, že třídění a čištění vytěžené suroviny nebude moci být v důsledku nedostatku technologické vody odčerpané z Novodvorského potoka do akumulární nádrže způsobeného dlouhodobě nízkými průtoky vody v korytu potoka (pod 6 l/s) prováděno dle plánu společnosti ZAPA beton a. s., může být celý projekt ekonomicky nerentabilní, což může vést třeba i k zastavení těžby. Nenaplnění prognózy společnosti ZAPA beton a. s., případně zastavení těžby šterkopísku se však nijak nedotýká práv žalobkyně. Ta tak svoji aktivní věcnou legitimaci ve vztahu k námitce nedostatečného průtoku vody korytem Novodvorského potoka nemůže dovozovat ani z toho, že projekt společnosti ZAPA beton a. s. bude realizovatelný pouze částečně nebo za ekonomicky nevýhodných podmínek.

Vzhledem k absenci jakéhokoliv významu otázky vydatnosti průtoku vody korytem Novodvorského potoka pro posouzení žaloby soud neprovedl důkazy navržené žalobkyní v žalobě, tj. nevyslechl zpracovatele dokumentace EIA ani zpracovatele závěrečné zprávy Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, ani si od Českého hydrometeorologického ústavu neopatřil aktuální údaje o vydatnosti průtoku vody v korytě toku Novodvorský potok. Tyto důkazní návrhy se totiž týkají skutečností, na jejichž posouzení není rozhodnutí o žalobě závislé.

Žalobkyně v této souvislosti namítla nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, neboť se nevypořádalo s konkrétními výhradami žalobkyně ohledně skutečného aktuálního průměrného průtoku vody v korytu Novodvorského potoka. K tomu je třeba uvést, že pokud namítaná nezákonnost nebo vada rozhodnutí nezakládá žalobkyni, která námitku v územním řízení uplatnila, aktivní věcnou legitimaci v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, pak jí nezakládá aktivní věcnou legitimaci ani skutečnost, že správní orgány řádně nevypořádaly námitky žalobkyně proti záměru (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 6. 2013, čj. 1 AOs 1/2013 – 85). Nemohla-li se určitá skutečnost dotknout hmotných práv žalobkyně, pak ani řádné nevypořádání se s námitkou nemohlo mít takové důsledky. Jde toliko o porušení procesních předpisů, které však nemá vliv na hmotněprávní postavení žalobkyně. Procesní práva jsou předmětem ochrany pouze tehdy, jestliže při jejich porušení mohlo být zasaženo hmotněprávní postavení dané osoby. Soud se tedy nezabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, jenž se údajně dostatečně nevypořádal s tím, jaký je skutečný průtok vody v korytu Novodvorského potoka.

Žalobkyně se dále pozastavuje nad tím, že žalovaný nejprve zrušil rozhodnutí správního orgánu I. stupně pro rozpor se závazným stanoviskem orgánu ochrany přírody, poté bylo toto závazné stanovisko, v mezidobí potvrzené nadřízeným orgánem, zrušeno a žalovaný posléze vydané územní rozhodnutí tentokrát potvrdil, jako by „odklizené“ nesouhlasné závazné stanovisko bylo jedinou překážkou pro vyhovění žádosti.

Z takto formulovaného žalobního bodu není dostatečně zřetelné, v čem konkrétně spatřuje žalobkyně nezákonnost rozhodnutí žalovaného nebo vadu řízení. Zpochybňuje snad žalobkyně zákonnost rozhodnutí nadřízeného orgánu dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny, kterým bylo zrušeno nesouhlasné závazné stanovisko, a domáhá se přezkumu tohoto rozhodnutí podle § 75 odst. 2 s. ř. s.? Nebo má žalobkyně zato, že správní orgán I. stupně nemohl rozhodnout kladně o žádosti žalobkyně o vydání územního rozhodnutí, aniž si opatřil závazné stanovisko orgánu ochrany přírody k zásahu do krajinného rázu (to předcházející již bylo zrušeno), jak namítala v odvolání? Nebo snad žalobkyně vytýká žalovanému pouze to, že v situaci, kdy bylo „odklizené“ nesouhlasné závazné stanovisko, potvrdil vydání územního rozhodnutí, aniž se zabýval námitkami vlivu záměru na hydrologické poměry? Žaloba je v této části po stránce právní tedy nezdařilá, neboť z ní nelze seznat, v jakém konkrétním postupu, jednání správních orgánů spatřuje žalobkyně nezákonnost. Řádně formulovaný žalobní bod, jímž se soud může zabývat, musí obsahovat odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobkyně za základ jí tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Není na soudu, aby za žalobkyni domýšlel konkrétní důvody nezákonnosti rozhodnutí či správního řízení. Jediným řádně formulovaným žalobním bodem tak v této části žaloby (část III.) zůstává tvrzení žalobkyně, že se žalovaný spokojil se skutečností, že bylo „odklizené“ nesouhlasné závazné stanovisko a bez dalšího zkoumání vlivu záměru na hydrologické poměry potvrdil správnost územního rozhodnutí. Žalobkyně nicméně neupřesnila, zda tím má na mysli ovlivnění hydrologických poměrů v důsledku odběru vody z Novodvorského potoka, nebo v důsledku vlastní těžby šterkopisku na pozemcích společnosti ZAPA beton a. s. Problematikou odběru vody z koryta Novodvorského potoka za účelem naplnění akumulární nádrže technologické vody pro následnou úpravu vytěžené suroviny a podmínkami, za nichž je odběr přípustný, se žalovaný zabýval ve svém rozhodnutí dostatečně (viz výše). Čím se naopak nezabýval vůbec, je případné ovlivnění vodního režimu pozemků ve vlastnictví

žalobkyně prováděním vlastní těžby [dopad na půdní vody a v důsledku toho i na úrodnost půdy (k tomu viz níže)].

Nad rámec nezbytně nutného soud doplňuje, že i ve vztahu k otázce zásahu do krajinného rázu postrádá žalobkyně aktivní věcnou legitimaci. Je zcela nepochybné (žalobkyně ani netvrdí opak), že realizací záměru, který přezkoumávané rozhodnutí povoluje, nebude zasažen žádný z pozemků žalobkyně. Hornická činnost i skrývka má být provedena výlučně na pozemcích ve vlastnictví společnosti ZAPA beton a. s. Krajinný ráz je zákonem definován jako estetická a přírodní hodnota místa či oblasti daná jejich přírodní, kulturní a historickou charakteristikou. Otázka zásahu do krajinného rázu je tedy otázkou zásahu do pohledové líbivosti a harmoničnosti krajiny. Poškození krajinného rázu nemá žádný dopad na vlastnické právo žalobkyně k zemědělským pozemkům (vzhledem k charakteru pozemků a jejich účelovému využití nelze zvažovat ani zásah do pohody bydlení), ani na hospodářskou svobodu. Estetické znehodnocení krajiny nemá vliv ani na výnosnost zemědělské půdy na pozemcích žalobkyně či na jejich imisní zátěž. Případná nezákonnost rozhodnutí nadřízeného orgánu dotčeného orgánu na úseku ochrany přírody a krajiny o zrušení nesouhlasného závazného stanoviska vydaného dle § 12 odst. 2 ZOPK, ani případná vada územního řízení spočívající v tom, že územní rozhodnutí bylo vydáno, aniž si správní orgán I. stupně opatřil jako podklad pro rozhodnutí závazné stanovisko dle § 12 odst. 2 ZOPK, nevede za žádných okolností ke zkrácení žalobkyně na jejích právech.

Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobkyně v námitkách i v odvolání shodně namítla, že prováděním těžby dojde ke snížení výnosnosti zemědělské půdy na pozemcích žalobkyně (zejména na pozemku p. č. 660/11, který bezprostředně sousedí s těžebními pozemky), a to jednak z důvodu poklesu hladiny spodní vody, jednak z důvodu emisí prachu vznikajícího při těžbě. Správní orgán I. stupně námitku žalobkyně zamítl s odůvodněním, že o využití pozemků společností ZAPA beton a. s. pro těžbu štěrkopísku bylo rozhodnuto změnou č. 2 územního plánu obce Chrášťany, nelze tak již vznášet námitky proti využití pozemků tímto způsobem. Podle § 89 odst. 2 stavebního zákona se v územním řízení nepřihlíží k námitkám účastníků týkajícím se věcí již rozhodnutých. Žalovaný se s tímto názorem správního orgánu I. stupně zcela ztotožnil.

V žalobě žalobkyně tvrdí, že napadeným rozhodnutím byla přímo dotčena ve své právní sféře tím, že v důsledku těžby realizované na základě tohoto rozhodnutí budou její pozemky zasaženy emisemi hluku a prachu z těžby štěrkopísku a provozu technologické linky a manipulačních ploch a negativním ovlivněním režimu povrchových a spodních vod. Všechny tyto vlivy pak povedou ke snížení výnosů zemědělských plodin pěstovaných na pozemcích. V bezprostředně navazující části žaloby pak žalobkyně žalovanému vytýká, že zcela abstrahoval od konkrétních skutečností týkajících se hydrologických poměrů v lokalitě, což považuje za nezákonné. Z toho soud, i v návaznosti na obsah námitek žalobkyně vznesených v územním řízení a na obsah jejího odvolání, dovozuje, že žalobkyně spatřuje nezákonnost rozhodnutí žalovaného rovněž v tom, že realizací těžby budou její pozemky zasaženy emisemi prachu z této činnosti a poklesem spodní vody, což povede k poklesu výnosů zemědělských plodin pěstovaných na jejích pozemcích.

Podle § 89 odst. 2 stavebního zákona se v územním řízení nepřihlíží k závazným stanoviskům a námitkám k věcem, o kterých bylo rozhodnuto při vydání územního nebo regulačního plánu. Toto ustanovení je výrazem tzv. věcné koncentrace námitek v procesech dle stavebního zákona (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Ao 4/2008 – 110). Vychází z toho, že jednotlivé navazující postupy dle stavebního zákona (pořízení zásad

územního rozvoje, pořízení územního plánu, územní řízení, stavební řízení, povolení užívání staveb) mají odlišný předmět, tj. v každém z těchto postupů se posuzují jiné otázky. Otázky, které mají být řešeny ve věcně předcházejícím procesním postupu, již nelze uplatňovat v postupech navazujících.

Z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů je zřejmé, že § 89 odst. 2 stavebního zákona aplikovaly nesprávně. Není žádných pochyb o tom, že o funkčním určení plochy, kterou tvoří pozemky ve zjednodušené evidenci p. č. 654/2 a 654/3 v katastrálním území Chrášťany u Rakovníka, bylo rozhodnuto změnou č. 2 územního plánu obce Chrášťany. V první fázi se jedná o plochu pro těžbu šterkopísků, v níž je přípustné těžit, upravovat a zušlechťovat nerostné suroviny, budovat nezbytnou technickou a dopravní infrastrukturu, objekty k zajištění služeb souvisejících s provozem pískovny a nezbytné sociální a administrativní zázemí. Podmíněně přípustné je přeložení elektrického vedení a vysokotlakého plynovodu, nepřípustné je vše ostatní. V druhé fázi se jedná o plochy lesní a plochy přírodní (na dně těžební jámy). Změnou č. 2 územního plánu tak bylo rozhodnuto o rámcovém přípustném způsobu využití plochy na pozemcích společnosti ZAPA beton a. s. Nebyly jí však stanoveny žádné konkrétní parametry pro realizaci těžby (např. nejvyšší přípustná hloubka těžby, podmínky pro zamezení vysychání vrchních vrstev půdy na sousedních pozemcích, preventivní opatření k zamezení šíření emisí vyvolaných těžbou na sousední pozemky).

Předmět územního řízení je v dané věci zřetelně podrobnější oproti územněplánovací dokumentaci. Žádost o vydání územního rozhodnutí se týká konkrétního projektu s přesně definovanými parametry (např. hloubka těžby, množství pater, podoba a přesná lokalizace lomové jámy, tvar a umístění valů ze skrývky), které jsou obsaženy v projektové dokumentaci zpracované Ing. Milanem Tvrzickým, včetně grafických příloh. Je nepochybně jedním z úkolů územního řízení, aby v podrobnostech daných žádostí o vydání územního rozhodnutí posoudil námitky žalobkyně stran možného ohrožení jejích pozemků emisemi prachu z těžby šterkopísku a vysycháním vrchních vrstev půdy v důsledku vydobytí ložiska nerostu v místě a hloubce daných předloženým projektem. Předmětem územního řízení nepochybně není posoudit, zda lze pozemky společnosti ZAPA beton a. s. využít k těžbě šterkopísku, o tom již bylo rozhodnuto územním plánem. Předmětem územního řízení naopak je rozhodnout, zda lze s ohledem na zájmy vlastníků dotčených pozemků povolit těžbu ložiska způsobem, který předvídá předložený projekt, popř. jakými opatřeními je třeba těžbu ložiska podmínit, aby byla co nejlépe ochráněna práva vlastníků dotčených pozemků [osoby provádějící těžební činnost jsou povinny učinit opatření k zabránění úniku pevných, kapalných a plyných látek poškozujících zemědělský půdní fond a jeho vegetační kryt, viz § 8 odst. 1 písm. e) zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu]. Tyto otázky nebyly vyřešeny změnou č. 2 územního plánu obce Chrášťany. Žalovaný se tedy mylí, že se k námitce žalobkyně proti konkrétní podobě záměru těžby ložiska v územním řízení nepřihlíží. Naopak, bylo povinností správního orgánu I. stupně a potažmo i žalovaného vypořádat se s námitkou žalobkyně, která s konkrétní podobou záměru společnosti ZAPA beton a. s. nesouhlasila z důvodu nebezpečí negativního ovlivnění rostlinné výroby na pozemcích v dosahu emisí způsobených těžbou ložiska (prach, vysychání pozemků). Řešení střetu spočívajícího v ovlivnění půdních vod v okolních zemědělských pozemcích, které vyplývá ze stanoviska Ministerstva životního prostředí ze dne 28. 7. 2011, jehož podmínky byly převzaty do územního rozhodnutí, tedy že v případě poškození vodních poměrů na okolních pozemcích je investor povinen zajistit na své náklady nápravu, je nepochybně nedostatečné. V rámci územního řízení je třeba zaměřit se především na prevenci vzniku nepříznivých následků a nelze-li tyto následky vyloučit, pak je třeba vážit, zda zájem na provedení záměru převažuje

nad zájmem na ochraně pozemků zasažených negativními vlivy záměru. Účelem územního rozhodnutí je stanovit podmínky zabraňující vzniku negativních následků, event. omezující míru těchto následků, nikoliv pouze konstatovat, že případné škody budou nahrazeny (ostatně taková „podmínka“ nepředstavuje uložení nové povinnosti, pouze připomenutí zákonné povinnosti k náhradě újmy). V této souvislosti je nicméně třeba upřesnit, že do předmětu tohoto územního řízení spadají pouze emise mající původ v těžební činnosti a tvorbě valů ze skrývky, nikoliv v provozu technologických objektů, které jsou předmětem samostatného územního řízení (řízení o umístění stavby). Dále soud upozorňuje, že námitka nesměřuje k ochraně podzemních vod [ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon), ve vztahu k nimž se v rozhodnutí správních orgánů uvádí, že těžbou dotčeny nebudou, neboť podzemní voda se nachází ve větší hloubce než dno lomové jámy], nýbrž k ochraně půdních vod (vody ve všech skupenstvích vyskytující se v půdě).

Je třeba rovněž poukázat na to, že jelikož štěrkopísek nepatří mezi vyhrazené nerosty ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, jde o nerost nevyhrazený (§ 3 odst. 2 ve spojení s § 2 horního zákona). Oprávnění dobývat ložisko nevyhrazeného nerostu tak nevzniká stanovením dobývacího prostoru jako v případě výhradních ložisek (tj. ložisek vyhrazených nerostů), nýbrž již právní mocí rozhodnutí o využití území. Je to tedy právě územní řízení, v němž je třeba vyřešit střety mezi záměrem a vlastnickým právem osob k dotčeným okolním pozemkům. Jiné řízení podle stavebního zákona se v této věci nevede. Na územní rozhodnutí již navazuje pouze rozhodnutí o povolení dobývání ložiska nevyhrazeného nerostu dle § 19 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, blíže upravené vyhláškou č. 175/1992 Sb., o podmínkách využívání ložisek nevyhrazených nerostů, ve znění pozdějších předpisů.

Jelikož se žalovaný výše uvedenou námitkou žalobkyně věcně nezabýval, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Je přitom nepochybné, že žalobkyni svědčí aktivní věcná legitimace k této námitce, neboť emise těžby ložiska v podobě vnášení prachových částic na pozemky žalobkyně a vysoušení svrchních vrstev půdy na pozemcích žalobkyně by mohly vést k poklesu výnosů zemědělských plodin. Tím by bylo zasaženo do vlastnického práva žalobkyně k pozemkům, neboť je využívá právě k rostlinné produkci.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem ke shora uvedenému soud zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení se tak žalovaný, jsa vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), věcně vypořádá s námitkou žalobkyně ohledně snížení výnosnosti jejích pozemků v důsledku emisí majících původ v těžební činnosti. K posouzení odborných otázek z oblasti hydropedologie si žalovaný vyžádá stanovisko dotčeného orgánu na úseku ochrany zemědělského půdního fondu (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2008, čj. 1 As 68/2008 – 126). V případě potřeby žalovaný opatří odborná vyjádření orgánů veřejné správy nebo znalecké posudky nezbytné k posouzení vlivů emisí prachu a vysychání půdy na produkční schopnosti dotčené zemědělské půdy ve vlastnictví žalobkyně.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla v řízení zcela úspěšná, a má tak právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení. Náklady, které žalobkyni v řízení vznikly, spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000 Kč a nákladech na zastoupení advokátem. Výše odměny advokáta za zastupování se

stanoví v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Zástupce žalobkyně provedl v souvislosti s tímto řízením dva úkony právní služby ve smyslu § 11 advokátního tarifu, a to převzetí zastoupení a seps žaloby. Odměna za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], výše odměny tak je celkem 6.200 Kč. Vedle odměny přísluší zástupci žalobkyně rovněž náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 600 Kč. Náklady žalobkyně tak celkem činí 9.800 Kč. Náhrada nákladů řízení je splatná ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku [§ 160 odst. 1 věta za středníkem zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), užitý na základě § 64 s. ř. s.], a to k rukám zástupce žalobkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 8. dubna 2016

Mgr. Jitka Zavřelová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost:
Božena Kouřimová